

Op deze doodeenvoudige, maar een van groote vindingrijkheid getuigende wijze constateerde Dr. EIJKMAN, dat er geen verschil bestaat tusschen Europeanen en Maleiers, wat betreft het aantal der zweetklieren. De voorwaardelijke toezegging van Dr. EIJKMAN, dat de volgende jaargang een vervolg zal bevatten op de vroegere studiën over de polyneuritis bij hoenders, doet referent met dankbaarheid en tevens verlangen naar meer dit jaarverslag naast de vroeger verschenen deelen opbergen.

Leiden, Februari 1896.

Dr. SIEGENBEEK VAN HEUKELOM.

INGEZONDEN.

A A N C O L L E G A B L O K.

Niets gaat boven persoonlijke kennismaking.

Toen, na onze scherpe polemiek in dit *Tijdschrift*, het Hoofdbestuur der Ned. Maatschappij tot Bevordering der Geneeskunst ons tot één werk had samengebracht, is tusschen ons een andere strijd gevoerd, waarin ik ronduit moet zeggen, dat gij mij schaakmat hebt gezet. Niet door spitsvondige berekening, maar door uw groote objectiviteit die, onvereinigbaar met oppervlakkigheid, voor mij een kenmerk is van wetenschappelijken zin, en van iets nog beters dan dezen.

Verba volant, scripta manent; daarom was ik U een woordje in dit *Tijdschrift* verplicht. Aanvaard deze „persoonlijkheid” gelijk zij is bedoeld, als blijk van mijn oprechte, vriendschappelijke hoogachting.

Amsterdam, Maart 1896.

CATHARINE VAN TUSSEN BROEK.

ONTHOUDING EN LANG LEVEN,

Aan Dr. PINKHOF.

Geachte Collega!

Vergun mij een woord van protest tegen hetgeen Gij in uw laatste nummer van het *Tijdschrift* onder bovenstaand bijschrift publiceert: „Wie zich van „drank wenscht te onthouden, moet dat maar doen, omdat het goed is en „niet om door een lang leven beloond te worden”. Ter toelichting haalt Gij de statistiek van Sir GEORGE HUMPHREY aan, die onder 45 honderdjarigen 6 pCt. drinkebroers (3), 26 pCt. onthouders (12) en 66 pCt. (30) matige gebruikers vond, terwijl onder 689 personen tusschen 80 en 100 jaar de percents verhouding was 9, 12 en 79.

Het *British Medical Journal* noemt de statistiek van Sir GEORGE HUMPHREY de meest betrouwbare, die er te dezen opzichte bestaat en maakt een bijna even ongunstige gevolgtrekking voor de geheel-onthouding als Gij. Bijna, zeg ik, want terwijl Gij in deze statistiek in het geheel geen pleidooi voor

het nut der abstinentie schijnt te zien, spreekt Uw Engelsche collega van „slechts een klein voordeel, dat de teetotallers op de matige gebruikers „hebben”, dus toch een voordeel.

Vergun mij het protest, dat in Engeland reeds een paar maanden oud is (o. a. van Dr. J. J. RIDGE) hier te herhalen, opdat Uw onjuiste voorstelling geen ingang vinde.

Of is het niet onjuist, eenvoudig (om bij de honderdjarigen te blijven) de cijfers der op dien ouderdom nog levenden der verschillende rubrieken naast elkaar te plaatsen n.l. 26 pCt. onthouders naast 66 pCt. matige gebruikers?

Voor honderd jaar was in Engeland zeker nog niet 1 pCt. der bevolking abstant; had de onthouding nu geen invloed op de sterfte, dan zou dus nog niet 1 pCt. van het getal matigen, die een eeuw oud werden, het getal der evenoude teetotallers moeten aageven. Tegenover de 66 pCt. zou dan in casu ongeveer 0.66 pCt. onthouders moeten staan. Maar feitelijk vindt men er 26 pCt. Juist de omstandigheid, dat op dien hoogen leeftijd een *vierde* der natie blijkt uit alkoholschuwendende personen te bestaan, terwijl op jeugdigen leeftijd zij nog niet een *honderdste* deel vormden, bewijst dat de alcohol-drinkers veel grooter sterfte hadden, en pleit dus *sterk voor de geheel-onthouding*.

En geheel in overeenstemming met de ervaring der levensverzekering, dat de invloed van het alcoholgebruik zich slechts geleidelijk openbaart, en bij het toenemen der jaren het verschil in de sterfte bij al of niet gebruiken van alcoholica steeds klimt, is ook het feit, volgende uit de door U aangehaalde statistiek, dat het aantal onthouders in de jaren van 80—100 staat tot dat der honderdjarigen als 12 pCt. tegen 26 pCt, terwijl dat der matigheidsmannen daalde van 79 pCt. tot 66 pCt. der respectieve cijfers. Gelijk Gij ziet, pleiten de door U aangehaalde verhoudingen niet *tegen*, maar *voor* het nut der geheel-onthouding. Ik meende aan deze ten onzent nog betrekkelijk zoo jonge beweging, jong vooral onder de medici, verplicht te zijn, hierop even te wijzen.

Hoogachtend,

Dordrecht, 24 Maart 1896.

Uw dw. coll.

Dr. F. DELHEZ.

Den WelEd. Zeer Gel. Heer Dr. DELHEZ.

Geachte Collega!

Het doet mij leed, dat mijn berichtje door mijn toedoen misverstaan is. Ik had alleen willen weêrgeven, wat in *the Brit. Med. Journal* stond, en bij de correctie heb ik over het hoofd gezien, dat bij het berichtje niet, zooals doorgaans, de afkomst vermeld stond. De door mij toegevoegde woorden hadden geen ander doel, dan te zeggen, dat de onthouding goed is, en dat haar voorstanders dus uit een zedelijk oogpunt moeten volhouden, zelfs al mocht het niet blijken, dat de gemiddelde levenskans daardoor verlengd wordt. Ik wilde dus den indruk van de woorden van mijn zegsman *verzachten* en niet *verscherpen*. Dit zou mij, zooals nu blijkt, niet gelukt zijn zonder uw protest, waarvoor ik U dus dank zeg, evenals voor uw teruggave van RIDGE's pleidooi. Dat ik met belangstelling de beweging ten gunste der matigheid

als berichtgever tracht te volgen, en, gelijk mij betaamt, mijn best doe, ook de lezers van het *Tijdschrift* ervan op de hoogte te houden, zal ook U blijken uit de berichten, die van tijd tot tijd onder „Buitenland” verschijnen. Als de Redactie er plaats voor heeft, misschien ook in dit nummer.

Met de meeste hoogachting,

Uw dw. coll.

PINKHOF.

BERICHTEN.

BUITENLAND.

NEW-YORK. — **Tegen de vivisectie.** In verschillende Staten, zooals New-York en Mussasuchetts, zijn wetsvoorstellen ingediend om de vivisectie te beperken tot inrichtingen, die dienen tot opleiding van medici, en haar zelfs daar te plaatsen onder het voortdurend toezicht van een lid eener vereeniging tot bescherming van dieren. Natuurlijk zijn de medici niet zeer ingenomen met het vooruitzicht van het permanente gezelschap van iemand, die onkundig is omtrent de beteekenis eener proefneming en omtrent de pijn, die het dier er bij te lijden heeft, en toch over beide wil oordeelen. Door een Commissie, waarin o. a. Prof. BOWDITCH zitting heeft, is een circulaire verspreid om tegen dezen maatregel op te komen (*Med. Rec.*, p. 342). In den Staat Albany heeft een dierenvriend verteld, dat Jack the Ripper het toonbeeld is van een modernen vivisector (*Ibid.*, p. 349).

LONDEN. — **De zenuwen van den spoorwegbeambte.** *The Brit. med. Journ.* van 21 Maart wijdt een „leading” aan de gevaren, waaraan machinisten van sneltreinen bloot staan, naar aanleiding van een ingezonden stuk van Dr. STEELE, die mededeelt, dat hij deze mannen vaak op hun 55ste jaar gesloopt zag door hart-insufficiëntie, terwijl een man, die tijdig verplaatst was naar meer afwisselenden dienst, gezond bleef. Het *Journal* meent, dat hart-kwalen in die gevallen juist niet zoo bijzonder veelvuldig zijn, maar dat het zenuwstelsel bij het besturen van highspeed-treinen zware proeven heeft te doorstaan door de voortdurende opwinding, den angst voor ongelukken zoowel als voor tijdverlies. Nu zullen wel de krachtigste zenuwstelsels voor die betrekkingen worden uitgekozen, maar met het oog op de voordeelen zal menigeen de uiterste pogingen doen, om aan de eischen te voldoen. Daarom zou het misschien beter zijn, den last der verantwoordelijkheid op meerdere personen te verdeelen, door de eischen minder hoog te stellen. Het blad haalt drie gevallen aan tot illustratie. Een stationschef, die een man over de rails zag loopen viel dood neder, en een wisselwachter, die buiten zijn schuld een botsing zag geschieden werd plotseling krankzinnig. Hoe vaak ondergaat dan niet het gemoed van die ambtenaren schokken, die wel niet ieder tot zulk een ramp voeren, maar te zamen het leven kunnen ondermijnen? Op eenige lijnen kwamen voor eenige jaren